

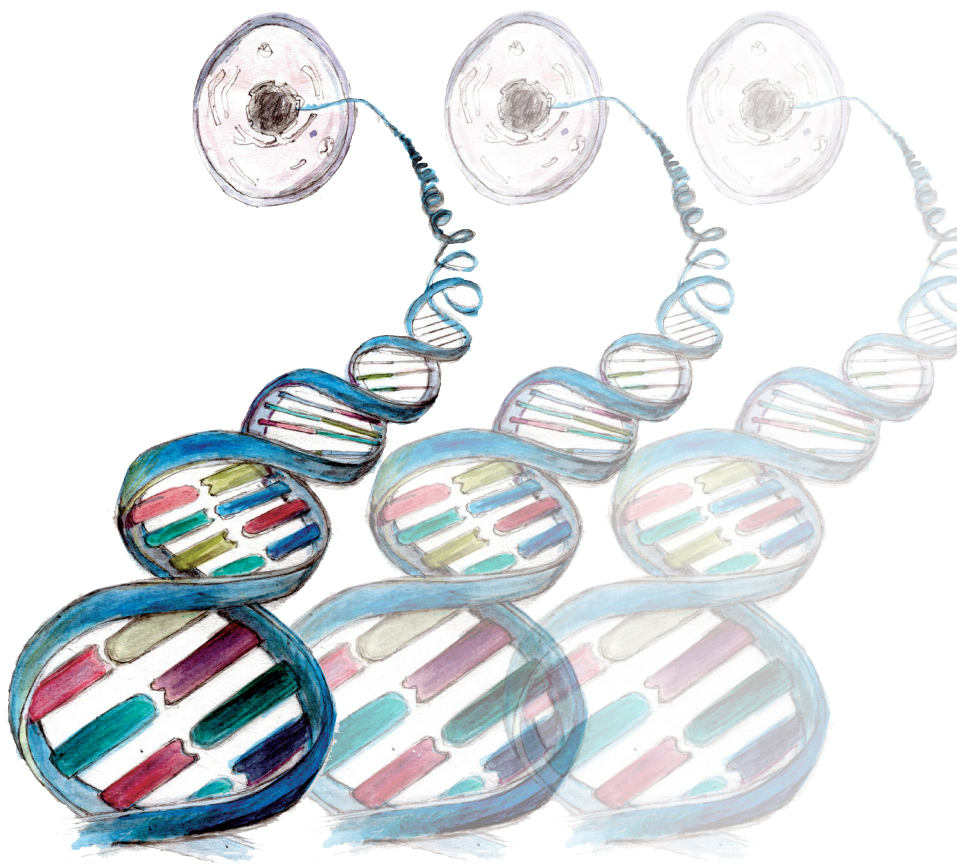

Ranjen odnos oče – hči

»KOT MAJHNA DEKLICA SEM IMELA SVOJEGA OČETA ZELO RADA. BIL JE LJUBEČ
IN NEŽEN IN MOJ NAJBOLJŠI PRIJATELJ, S KATERIM SEM SE IGRALA.

Naučil me je igrati bejzbol, učil me je matematike. Pozimi sva se skupaj sankala. Odkrivala sem čarobni lesk snega ponoči in vznemirljivost hitrih spustov po griču. Ko sva se sprehajala, sva spoznavala nove ljudi, saj je bil oče zelo družaben, odprt in zgovoren. Bila sem njegova ljubljenska. Toda kdo ve, kako, in kdo ve, zakaj, se je vse to začelo spreminjati. Oče je do poznih nočnih ur ostajal zdoma in ko se je vrnil, me je pogosto zbujalo njegovo jezno kričanje. Ko sem dopolnila devet let, mi je postalo jasno. Moj oče je postal lokalni pijanček. Nobene zaposlitve ni uspel zadržati in zdaj sem se ga močno sramovala,« svojo bolečo zgodbo zaupa bralcem avtorica knjige Ranjena ženska Linda Schierse Leonard, ki skozi različne modele arhetipov v odnosu oče – hči osvetli zapleteno dinamiko tega odnosa. V nadaljevanju osebne izpovedi nam zaupa način, ki ga v zapleteni družinski dinamiki razvije; pove tudi, kako postane prilagodljiva, prijazna, zadržana in prekomerno odgovorna deklica. Ob tem poudari tudi to, da se je očeta sramovala, ga ljubila in sovražila hkrati ter se grozljivo bala, da bi okolica spregledala, kdo je ona v resnici. »Edini znamenji, da z menoj nekaj ni v redu, sta bili obrazni tik, ki se mi je pojavil pri štirinajstih, in dejstvo, da nisem imela uspeha pri fantih,« o tem, kako učinkovito skriva svoje notranje doživljanje, zapiše Linda. Strah, ki ga doživlja ob misli, da bo očetova jeza prerasla v izbruh agresije ali celo poboj vse družine, v njej počasi pušča globoke rane in sledi, ki jih le z zavedanjem z leti počasi zaceli.

ILUSTRACIJA: M. OBLAK

POBEG V KRIZI

Avtorica dolga leta razmišlja o pobegu iz zmedenih odnosov družine, kjer so vibracije nihale od nasilnosti in parazitizma očeta do čustvenih zahtev, ki ji jih je v praznini, ki je ni mogel napolniti mož, postavljala svoji hčeri mati. Kot obrambni mehanizem si je Linda zgradila svet intelekta in logičnega razmišljanja, ki ji je ponudil potreben umik od matere in očeta ter možnost za prerez simbiotične vezi z starši in vsem, česar ni mogla obvladati. Vsa zmeda

in bolečina njene ranjene duše sta se do poskusa prve intimne zveze, ki jo je imela v prvem zakonu, nekako prikrili, a ko si je izbrala odnos s partnerjem, so se začele potlačene strani njene podzvesti vse siloviteje kazati skozi nenadne in nenadzorovane napade depresij in tesnobe. »Da bi dojela, kaj se mi dogaja, sem iskala odgovore pri filozofih, Heideggru in Kierkegaardu, pri romanopiscih, kot sta Dostojevski in Kafka, in končno v psihologiji C. G. Junga – še vedno s ciljem, da zgradim

svoj obrambni sistem,« del svoje pot iskanja notranje resnice s pomočjo razuma prehodi Linda. Ko se nato odloči, da na sebi poskusi jungovsko terapijo, v njej izbruhne vsa dionizična stran njene narave.

STIK S SENCAMI DUŠE

Spopadati se je začela s svojo iracionalnostjo in z občutkom, da jo trgajo na koščke kot mitološkega Penteja. »Začela sem živeti svojo mučno, senčno stran. Sočasno se je spremenila tudi moja zunanost,« svojo preobrazbo začne avtorica, ki nato živi še naprej ovita v občutke krivde in sramu, za katere je prej obtoževala samo svojega očeta. »Čeprav je bilo takšno obnašanje noro in prisiljeno, sem nekako vedela, da v tem tiči nekaj dragocenega,« o svojih napornih potovanjih in upanju zapiše Linda. Počasi se introvertirana in sramežljiva intelektualka začne spreminjati. Postajala je vedno bolj spontana, sposobna izražati toplino in čustva, vedno pogumnejša, ker ji ni bilo več treba skrivati njene narave. Nato se zgodi, da oče nepričakovano umre in v avtoričini duši ostane odprta rana. Prav pisanje knjige o ranjenem odnosu med očetom in hčero postane zanjo nujnost. Ker zbližanje z njim na zunanji ravni ni bilo več mogoče, s pisanjem osvobodi »notranjega očeta«. Pri tem gre za zmes podzavestnih vzorcev, predstav in čustev, ki jih v mladosti v pomembnem odnosu z očetom razvije.

RAZUMETI, NE OBSOJATI

Skozi terapevtsko delo avtorica nato odkrije, da veliko žensk trpi zaradi ranjenosti v odnosu z očetom, čeprav se njihove zgodbe v podrobnosti razlikujejo in rana lahko boli na nešteto različnih načinov: nezaupljivost do moških, težave sramu, občutki krivde, pomanjkanje samozavesti, deprivacija ljubezni, patološka navezanost na očeta, ... Seznam ran je raznolik, a se na njem skriva tudi nevarnost, da bi obtoževali očete. »Ne smemo spregledati dejstva, da so bili tudi očetje v svojem življenju ranjeni, da je bila ranjena njihova moškost ali njihova ženska stran,« poudari Linda in temu doda, da ozdravljena ženska ne obsoja, saj nas to za zmeraj vklene

in iz nas naredi pasivne ujetnike, žrtve, ki niso sprejele odgovornosti za lastno življenje. Pomembno je predvsem zavedanje primanjkljaja, ki ga povzroči pomanjkanje očetove ljubezni, in kako je to vplivalo na naše življenje. Hčere se morajo približati očetom, da bi lahko sprožile ponovni razvoj pozitivne očetovske podobe v njih samih; podobe, na katere se lahko oprejo v iskanju lastne moči in vodstva; tiste podobe, ki jim dovoli ceniti pozitivne vidike moškosti v njihovem notranjem in zunanjem svetu. Najti morajo skriti zaklad, ki bi jim ga lahko ponudil oče.

RANJENOST OČETA IN HČERE

Nekatere ženske se danes izogibajo soočanju z ranljivostjo tega dela svoje duše, zato neprestano obtožujejo očete ali moške na splošno. Druge pa se odločijo za zanikanje težave in se sprijaznijo s tradicionalno vlogo ženske. Avtorica opazi, da oba odziva enako kažeta na to, da ne sprejemajo odgovornosti za lastno preobrazbo. »Menim, da je prava naloga današnjih žensk odkriti, kdo v resnici so. Do tega odkritja morajo vsaj delno priti prek dialoga z osebno zgodovino, torej z vsemi dejavniki, ki so vplivali na njihov osebni, kulturni in na duhovni razvoj,« rešitev nakazuje avtorica.

VEČNA DEKLICA

Pri svojih pacientkah psihoterapevka Linda Schierse Leonard odkrije dva nasprotna vedenjska vzorca, ki izhajata iz ranjenega odnosa z očetom. »V psihi ranjene ženske oba konfliktna vzorca pogosto delujeta sočasno. Bijeta notranjo bitko za prevlado. Prvi vzorec obnašanja poimenujem večna deklica, drugega pa amazonka v oklepu,« svoja dolgoletna opažanja strne v dva glavna vzorca. Večna deklica, ki se je zaustavila na psihični razvojni stopnji deklice, je odvisna, nagnjena k sprejemanju identitete, ki jo nanjo projicirajo drugi. S takim ravnanjem prepušča drugim svojo osebno moč in odgovornost za oblikovanje lastne identitete. Pogosto se poroči s strogim in z avtoritarnim moškim ter prevzame podobo ženske, kot si jo ta želi. Videti je nedolžna, neobgljena in pasivna deklica; tako se tudi obnaša. Lahko se upre, a v

svojem bistvu ostane ujeta v občutke samopomilovanja, depresivnosti in nezmožnosti delovanja. Svojega življenja ne usmerja sama, pa čeprav se ji v fazi upora mogoče tako zdi.

AMAZONKA

Amazonka v oklepu veliko ženskam predstavlja nasprotje modela vedenja, ki pa jim prav tako ne ponudi notranje osvoboditve od odnosa z očetom. Gre za pojav, ko se ženske v reakciji na neizbežnega očeta pogosto identificirajo z moškim egom in očetovskimi funkcijami. »Ker jim očetje niso posredovali vsega, kar so potrebovale, to razumejo kot znamenje, da si morajo določene lastnosti izboriti same,« o tem navzven finančno neodvisnih, družbeno vplivnih ali poslovno uspešnih ženskah zapiše avtorica in poudari, da se za masko amazonke skriva ranljiva in boleča duša. Oklep, ki si ga zgradijo, je le ščit pred ženskim čustvovanjem in nežno stranjo, ki pa jim sočasno blokira ustvarjalnost in spontanost v odnosu z drugimi moškimi. Ženska, ki nosi oklep, je tako kot večna deklica, odtujena od jedra lastne osebnosti. Neredko pa se zgodi, da modela med seboj sobivata.

POT K PREOBRAZBI

Vse se začne z zavedanjem in s priznanem odtujenosti od sebe in prepoznavanjem nam lastnega vzorca vedenja. »Treba se je zavedati in začutiti, da v nas obstaja nekaj več, nekakšna višja moč, ki je nad impulzi jaza, moč, s katero še nimamo stika, a se pogosto kaže v sanjah,« v jungovskem slogu zapiše avtorica in doda, da temu sledi sprejetje trpljenja; nato nas preseneti tretji korak, ko razumemo, da je kljub naši šibkosti že od samega začetka v nas samih neomejena moč in da imamo dostop do nje. »Konec preobrazbe je po mojem prepričanju v sprejetju moči sebstva. Tako dejanja prinašajo s seboj ozaveščenost in izbiro, vendar te izbire ne gre zamenjevati z voljo jaza. Sprejeti moč sebstva je izbira, ki izhaja iz jedra našega bitja,« nas iz dimenzije zavesti in čustev v svet duha in brezpogojne povezanosti nazadnje zapelje avtorica.

Po knjigi Ranjena ženska povzela Tjaši Artnik Knibbe.